Chetain Daneet, 14. 15 dec. 1885.

39.

Шановний земляче, вже давно получив Вам лист. Їй Богу тепер, коли я прочитаю в Faits divers в нашій „Tribune de Genève", що в Львові прийшлося не раз народів вола конечнійших: ходити на чотирьох ногах, то собі не здовбуєсь! Ще Вам кумиро і листу мого читати не хоче, після того, як бо вбачно нуждо попав лише в сіре болото, Лучше ще бути дяка нежель одколіть не запрошений „Зорі" мені — сочувати і не дані в тому болоті. Але хай, як собі хоче кумедь, — а коли він не нагоняє мого листу, то і це буде (факт, который буде судити скоро громадка публіка. — Та досвідом не боїмо-мерзі, — а повторим прислів'я себе.

Ви собі помилюєтесь, дякуючи, що мені пробав „самісіньку" від Нерс." Такі самісіньку і одвольне, которий набрехав в Гаг. Шк., що я замовчу дві сіні недоброї і коли вони отверли мене, обсипуєть до молодеж. хвіст і обламують і т. д., — тоді як сам П. був не голосуючий в К. Сунк. в 1875 р., де я не пересмів: чого Ви від нас хочете? одповів: нічого, окрім того, щоб Ви не вистановали себе розгорнутим нашому; ідіть собі по собі, а ми будемо жити самі по собі. Тяжке саме казав їм всім недоцільам вміді і кружому нарідові і будучи в Львові в 1876 р. (Тяжке саме говорив і тепер мій „приятель" в Зорі) Цей бриєнєй П. казав, що він вовлік бу чести, — як нагорна непотрібною цеї бриєні і неконституційну перебрідлювати через гарлеєв і Пихна в „Зорі" казав, що він і розумі недалекий, — а від тих людей хотіть амбіції нікотяних офіцерів не треба самісіньку. Це до особистого бого діла. З літературного ж бого між нами не має, не може бути конкуренції: я дому не перешкоджаю ні П., ні кому другому лавр від публіки приймав; — моя робота тяжке перед публікою і хоч на мене лавріб і не клодуть, а все таки роботу ту рештою лише, не Хрозіні і зе убаниції, так що коли б я навіть був амбітний, як гусодевку кернет, то міг би обійтись бу декорації П-ов і К-ів. Не і такий рівет мені іде в усьому убому світі, — а о дуетнійшій людини! Але сказав і найгірше мені є тут то, що я лише лучу боротьбу це дуетнійшій в убому світі, — а не хто другий. Простіть, коли Вам скажу отверто, — що мені гірко, як такий Ви так мало нашли собі нужу, що втоптали мене в „Зорі" — то ще цінній вестник! — А лежачого простіть отворали." Ще Давид, — хто сам був не великий дефетистом, сказав: „блаженний муж, який не йде на совіт нечестивих" (Вот свяжіть говорить по русски!)

Я думаю, що не буде в Вас добра ні в літературі, ні в політиці, коли Ваші пропсовери не ~~ок~~ задубіють собі на всі цього планта! Я зовсім не фанатиком надію, — а стоїть одхід ~~ва~~ на свій дорогу вовсе од фанатиків мерзавцьва. Ваші народові повторюють лемуки, котрі їдили Шевченка, сьвятотатців, — котрі їли самих народовців; вони могли спаси всього, хто не їдя — а сами вони хто і що?! Кацапи, Гроби, навіть не кацапи! І Ви мусите уступати їм! Себе калічити! Дива гоч?! Скажіть же Ви сьвідно, — що вигодом Ви, до чого довели кого небудь з тих самих часів, як, кажуть, Др. Друга Ви підавали в „Дн.". — Про „Зорю" скажу, що чемний N.N навіть гірші, ніж були за часи Кулішевих. Вигодом ми знаємо тілки те, що тоді, коли хто казав: ну, то і другі люди українцями, що в їхньому орган, ми могли сказати: те це не наш, — а тепер ~~ми~~ то сказати не можемо. — Моя думка про Ваші пропекти видавницькі такі: або тих або кидайте зорю, — і ~~в~~ цілком отдайтеся свому органу, — або нічого з Вашою дівочою не буде. Не будь народові такі неуки і пустоголові мудрьяки, а при тому і фанатики, — то треба б було з ними держати коаліційний орган, в котрому вони б пускали своє, а Ви пускали своє все (хоч це і трудно), — а тепер вони не Вас нетерпеливо цензуру накладають, — коли вже ~~ва~~ вони вимагають (простіть слово; це колись М. Аксаков видумав про цензуру тоготь) самих Шевченка.

Нічого прибавлять, що коли Ви залишите собі свій орган, — то я відбиту в Вашому дому, якщо ~~ви~~ самі мені назначите. — А для „Зорі" нічого не пришлю, коли не надрукує мого листу. Про кобзарські мелодії скажу, що я їх в усякий час можу надрукувати в Росії, навіть в Р. Аркоді, чи Р. Філи Вістн., — та тілки мені цього не хочеться, — бо хочеться і вертати тим мальованим увагу всього вчечого ~~світу~~ світу не „свій хату", — а не „на пушчену". (Пролаз сказовши, тілько, як те наше дурна хата і не вилиш, що їдї або не зноїть, або тре і тоє од неї вертають.") Додам ще, що увагу до кобзарських мальованих я думаю лишати найкеротші: тілки покажи вогнати в розмаїте вогнивер, — та нагадати хронолоґії. Другі мальовати треба тілько.

За книжки спасибі, — хоч ще не принесли. Кацаї а не посилайте: в мене десь.

Ваш М.

Посилаю картку, котру був написав раньш. —

Не забувайте, що стаття про літературні Товариства не моя. — Пропадає ще Тесемку мову. Вона мені не подобається своїм „нерсальністю." Це зовсім запізнене ~~[illegible]~~ Квітковщина і стороннитвщина; не діти і мудрки наші і чиновники не такі дурні і коли бувають дурні, то не так, не на такий лад. Це тілки автор од поганої манери, або і од малого розуму такого з себе дурнина вдає.